صفحه‌آرا: علی حسنی

اقدام راهبردی سپاه برای رونق تولید

توسعه اقتصاد محلی و اشتغال‌زایی برای جوانان، به‌ویژه در مناطق کمتربرخوردار، از اولویت‌های جدی سپاه و بسیج است. سردار سیدضیاءالدین حزنی با بیان این مطلب، از راه‌اندازی دهکده‌های اقتصاد مقاومتی به‌عنوان یکی از راهبردهای اساسی در تحقق شعار امسال نام برد. /ایسنا

خبرهایی که نمی‌بینید

عزم ایران برای توسعه روابط با آفریقا

توسعه مناسبات ایران با کشورهای آفریقایی از رویکردهای محوری سیاست‌خارجی ایران است. محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور در این باره گفت: راهبرد ایران در توسعه روابط با قاره آفریقا، براساس ارزش‌های انقلابی و اعتقادی ماست و دولت نیز با جدیت این راهبرد را دنبال می‌کند. /ایرنا

غارت در آمریکا، فداکاری در ایران

تحلیل تفاوت‌های رفتاری در بحران‌های آمریکا و ایران در گفت‌وگو با محمد رستم‌پور، امان‌الله قرایی و احمد قدیری در تلویزیون همشهری

مبرگرد
محمدعلی حسن‌نیا
روزنامه‌نگار

در روزهای پس از انفجار مهیب بندر شهید رجایی در بندرعباس، موجی جنسمگبر از همدلی، ایثار و مشارکت مردمی در سراسر ایران به‌راه افتاد؛ موجی که نه تنها در قالب اهدای خون و خدمات داوطلبانه بلکه در حمایت‌های مالی گسترده نیز خود را نشان داد. این روحیه همبستگی، بار دیگر چهره‌ای امیدآور از جامعه ایرانی را در برابر فجایع طبیعی و انسانی نمایان ساخت؛ چهره‌ای که نه از سر واکنش‌های لحظه‌ای، بلکه از ریشه‌های عمیق فرهنگی، تاریخی، مذهبی و تمدنی نقد به می‌شود. در مقام مقایسه، حوادث مشابه در برخی کشورهای غربی مانند ایالات متحده، به‌ویژه در جریان آتش‌سوزی‌های کالیفرنیا، اغلب با نمودهای منفـــی اجتماعی همراه بوده‌اند؛ از جمله سرقت از خانه‌های تخلیه‌شده و غارت اموال عمومی. این تفاوت رفتاری، زمینه‌ای فراهم می‌آورد برای تحلیل‌های جامعه‌شناختی و فرهنگی در باب چیستی و چرایی همدلی ایرانیان.

آیا این همدلی، بازتابی از پیوستگی تاریخی ملت ایران است؟ یا تمره نهادهایی چون خانواده، دین، وطن‌دوستی و سرمایه اجتماعی پایدار؟ آیا همدلی ایرانیان، در برابر روندهای جهانی فردگرایانه، مفاهیمی فرهنگی تلقی می‌شود؟ و آیا می‌توان آن را به‌عنوان یک ظرفیت تمدنی بالقفل، در سازوکارهای مدیریتی و ملی گنجانه؟ این پرسش‌ها محور گفت‌وگوهایی است که در تلویزیون اینترنتی همشهری در مصاحبه با محمد رستم‌پور، کارشناس و پژوهشگر حوزه رسانه، احمد قدیری، نویسنده و پژوهشگر حوزه سیاسی و بین‌الملل و امان‌الله قرایی مقدم، جامعه‌شناس درمان گذاشته شد تا ابعاد مختلف این پدیده مورد واکاوی قرار گیرد.

بعد از انفجار بندر شهید رجایی موجی از همدلی در بین مردم ایجاد شده است. مردم خون اهدا کرده‌اند و اخیراً از تعمیر رایگان خودروهای آسیب‌دیده و در اختیار قراردادن هتل و محل اقامت به آسیب‌دیدگان جهت درمان منتشر شده است. در کشورهای دیگر این موج همدلی وجود ندارد. مثلا در موج آتش‌سوزی آمریکا غارت‌های زیادی از خانه‌های مردم اتفاق افتاد. هراتفاقی که در ایران از قبیل زلزله و آتش‌سوزی رخ داده موجی از وطن‌پرستی و همدلی ایجاد شده است. مثلا مردم لبنان حس خودجوش به خیابان آمدند. ما در مورد این پدیده باید صحبت کنیم که آیا وطن‌پرستی ایرانیان ضعیف شده است؟ برخی با تکیه بر آمار و درصد مشارکت مردم ایران در انتخابات امر ریاست‌جمهوری که ۴۹ درصد بود یا آمار سال گذشته اینها که ۴۹.۵ درصد حضور مردم را گفته بودند، می‌گویند امور کشور بدون خواست مردم اداره می‌شود، ولی حوادث اخیر چیز دیگری را نشان داد. جامعه روح دارد و صرفا حاصل جمع جبری افراد نیست. مثلا ما در سیزوار شهید امر به معروفی داشتیم که جان دختری را نجات داد. ایرانیان به‌خاطر وطن‌پرستی و نوع‌دوستی می‌خواهند بگویند ما زنده‌ایم. در عین حال سازوکار مشخصی برای به‌کار گرفتن مشارکت مردم نداریم. این ماجرا باید مورد توجه قرار گیرد که ما موضوع همدلی را در غیروسوگ جمعی تعریف نکرده‌ایم. سوگ جمعی به سنجه‌هایی برمی‌گردد که خاطرساز هستند.

خوبی نسبت به کمک مردم ایران دارند. این حس غرور ملی چطور قابل تحلیل است؟

رستم‌پور: این همدلی پایه‌های مختلفی دارد. یک بخش آن انسانی است و یک بخش قابل اعتنایی آن به دلیل ایجاد این همدلی برمی‌گردد. قبل از شهادت حاج‌قاسم یعنی پیش از دی‌ماه ۱۳۹۸ همدلی به این وسعت وجود نداشت. از حیث تنوع و میزان فراگیری، براساس بررسی‌های ذهنی من، آنچه ایرانیان در این ۳ روز انجام دادند با همدلی سوگ جمعی و ملی در شهادت سردار سلیمانی برابری می‌کند. شبی که بیمارستان غزه را برای بار نخست بمباران کردند، مردم به‌صورت

تا شادی جمعی را هنگام پیروزی تیم ملی ایران مقابل ولز دیدیم، چرا در بعضی از موضوعات این خاطرسازی جمعی خودش را نشـــان می‌دهد و جاهای دیگر خودش را نشـــان نمی‌دهد؟ موانعی بـــرای فعال شدن آن وجود دارد؟

رستم‌پور: من بخشی را ناشی از این موضوع می‌دانم که مردم هر جا احساس کنند نادیده گرفته شده‌اند، چنین شده است.

چطور می‌شود خط همدلی را تقویت کرد؟

قدیری: ما جلوه‌های زیبایی از همدلی، هم‌افزایی و روح همکاری ملی را در این روزها دیده‌ایم. برخی‌ها به‌خاطر سرریز شدن ظرفیت از صف اهدای خون برگشتند و این زیبائر از خود عمل اهدای خون بود. یک شناخت نسبت به موضوع بررسی خود حادثه است؛ نوع دیگر مقایسه آن با اتفاقات سایر نقاط دنیاست؛ مثلا در آتش‌سوزی لس‌آنجلس کالیفرنیا، نیروی انتظامی و امنیت وجود داشت تا جلوی جمعیت سوءاستفاده‌کننده از موقعیت را بگیرد. لس‌آنجلسی‌ها فکر می‌کردند مالی آنجا دفن است و می‌توانند از آن استفاده کنند. روح خشونت‌ورزی در جامعه آمریکا بسیار بالاست و نهادینه شده است. وقتی برق می‌رود یک روتین اتفاق افتاده است ولی فروشگاه‌ها در آنجا غارت می‌شود. نه در توفان‌ها و غارت برق، حتی در آخرین جمعه ماه نوامبر موسوم به روز شکرگزاری و بلک‌فرایدی، مردم عیـــن رینگ بوکس به ســـروکله هم می‌زنند تـــا یک کالا را با تخفیف بگیرنـــد. این زائده فرهنگی مبانی‌ای دارد. روح همدلی و ایثارگری ریشـــه ۴شـــاخه‌ای اســـت. هر کدام از این موضوعات پررنگ‌تر باشـــد، خروجی‌اش در روحیه ایثارگری بیشتر می‌شود. اول اینکه، به هر میزان که نهاد خانواده کانون مهرورزی است، هرچقدر تخریب شـــود، در نوع‌دوستی و زندگی مسالمت‌آمیز تأثیر دارد. دوم، وقتی حجب، حیا و غیرت تضعیف شود، سلول‌های جامعه ســـرطانی و دانه به دانه فاسد می‌شود. در غرب به‌واسطه غیرت‌زدایی نهاد خانواده تخریب می‌شـــود و نتیجه آن در بلک‌فرایدی مشخص می‌شـــود. ســـوم، نکته دیگر بحث وطن‌دوستی است. کشورهایی با جمعیت‌های وارداتی از رژیم صهیونیستی گرفته تا کاناداها به‌خاطر اینکه جمعیت‌شان سنجاق شده به ملیت‌های دیگری است، ملت‌دوستی آنها آسیب می‌بینند. نوع‌دوستی هم نکته مهم دیگری است.

چرا ایرانی‌ها همدل هستند؟

قرایی: مســـئله همدلی و همیاری، همفکری و تجانس فرهنگی براساس استدادت تاریخی ریشه‌دار است و دائم در این ۹ هزار سال تاریخ کشور وجود داشته است. یکی از عواملی که باعث شد وطن ما از گزند حوادث و تهاجمات بیگانگان در امان بماند، همین سرمایه اجتماعی همدلی است. این موضوع ریشه تاریخی و فرهنگی دارد و باد و گزند حوادث نمی‌تواند این همیاری را کمرنگ کند. اگر در طول تاریخ حکومت‌ها حمله کردند ولی این همدلی مردم از بین نرفت و به سقوط دولت‌های مهاجم انجامید. مســـئله دیگر که اهمیت دارد تجانس فرهنگی ماست. ما در کشور مثل برخی کشـــورهای دیگر از جمله آمریکا مهاجر پذیـــر نبودیم، مهاجرت تجانس فرهنگی را به‌هم می‌زند. جامعه ما پیوستگی از گالیبک دارد. البته ما نمی‌گوییم کشور ما منحصربه‌فرد است.

در کشـــورهای آسیای جنوب‌شـــرقی ازجمله ژاپن این همدلی وجود دارد ولی کشور ما نشان داد در این وقایع بسیار همدل‌تر است و درد را درک می‌کند. مسئله‌ای که ممکن اســـت در آینده حاکمیت پیدا کند مسئله تفوق ذهنیت مادی است که احتمالا همدلی را ضعیف کند.

در روابط بین‌الملـــل بحث دولت - ملت را داریم. ایران تنها دولت - ملت غرب آسیاست. چقدر این موضوع باعث شده است که این دولت - ملت باعث تقویت همدلی شود؟

رستم‌پور: ما نمی‌توانیم انکار کنیم جریان جهانی روی ما تأثیر نگذاشته است، ولی باید گفت خانواده ایرانی متلاطم نشده است. مردم ایران سابقه تمدنی دارند. این موضوع نژادی نیست. ما باید دست از لجاجت برداریم. جمهوری اسلامی ایران در تولید یک فرهنگ ملی با حضور همه اقوام کرد، لر و عرب، قوی عمل کرده است. کسی احساس بی‌تفاوتی نمی‌کند. برخـــی همچنان می‌خواهند جامعه ایرانی را فروپاشیده نشـــان دهند. نیروی انسانی امیدوار است که علم را می‌سازد. نمی‌شود جامعه فروپاشیده باشد و در حوزه فناوری سرآمد باشیم. جمهوری اسلامی این فرهنگ ملی را تثبیت کرده است.

آمریکا و کشـــورهای توسعه یافته دیگر مثل گروه ۷ مهاجرپذیر هستند و فرانسه، مهاجران آفریقایی زیادی دارد. چرا ایران با وجود خلاءهای قوم‌گرایی به هم چسبیده است؟

قدیری: نکته چهارم که جامانده بحث روح خدایرستی و خلمحوری در مقابل انسان‌محوری غربی است. این دوگانه ماده و معناست. در انسان‌گرایی هر آنچه از خودت کم کنی و به دیگری بدهی، مسئله سود و ضرر است. در نگاه الحادی چنین اســـت. جلوه خداباوری در نـــذری دادن و اربعین برادران عراقی است؛ در جشن چندکیلومتری پوشش غدیر است. اینها به روحیه نوع‌دوستی کمک می‌کند و خروجی خودش را در فاجعه‌ای مثل سیل و زلزله نشان می‌دهد. آنهایی که ایـــن نوع‌دوســـتی را به ســـخره می‌گیرند، حواس‌شان نیســـت اصل روحیه را خدشه‌دار می‌کنند و بعـــد منصه‌ظهـــور آن را از بین می‌برند. وقتی کســـی می‌گوید بچه غزه به من چه! ارتباطی دارد، تأثیر خودش را در بندرعبـــاس هم نشـــان می‌دهد. ملکه ایثار در غزه و لبنان و ایـــران خودش را نشـــان می‌دهد. ما حـــزب‌الله لبنان را به‌عنوان نیروی جهادی می‌شناسیم. نیروهـــای کمکی که بعد از شـــهادت سیدحسن نصرالله به لبنان رفته بودند، نیروهای لبنانی تعجب کـــرده بودند که عده‌ای رایگان و در راه خدا و با پرداخت هزینه‌های شخصی به کمک آمده بودند. این جهـــاد به‌معنای نیروهای داوطلب و مردمی بودن است.

زنرال اسرائیلی: تبدیل به طعمه شکار حماس شده‌ایم

«گدعون شفره» ژنرال ذخیره ارتش رژیم صهیونیستی در یک برنامه تلویزیونی با انتقاد از ادامه جنگ در غزه گفته است که این جنگ هیچ‌کدام از اهداف ما را محقق نمی‌کند. حماس در همه جای غزه حضور دارد و ما را از شکارچی به طعمه شکار تبدیل کرده است. /مرکز اطلاع‌رسانی فلسطین

خبرهایی که نمی‌بینید

کشف تجهیزات جاسوسی صهیونیست‌ها در غزه

رژیم صهیونیستی اقدام به کارگذاری تجهیزات شنود در میان آوارهای ساختمان‌ها در غزه کرده و برخی از آنها، ازجمله یک سنگ ساختمانی جعلی طراحی‌شده با میکروفون و شنود، دوربین تشخیص چهره، دوربین مادون قرمز و سیستم ضبط در کنار دیوار کشف شده است. / الحارس

تحلیل همدلی اجتماعی در ایران در مقایسه با آمریکا

بر اساس دیدگاه کارشناسان: محمد رستم‌پور، احمد قدیری، امان‌الله قرایی

۱ همدلی در بحران‌ها: ایران در مقایسه با آمریکا

ایران	آمریکا
انفجار بندر شهید رجایی	آتش‌سوزی کالیفرنیا
اهدای خون، خودجوش، گسترده	غارت فروشگاه‌ها و خانه‌ها
اسکان رایگان در هتل‌ها و مساجد	بی‌تفاوتی اجتماعی و فرار ثروتمندان
تعمیر رایگان خودروهای آسیب‌دیده	نزاع بر سر کالاهای تخفیف‌دار در بلک‌فرایدی

۲ نمودار مقایسه‌ای: عوامل تقویت/تضعیف همدلی

ایران	آمریکا
خانواده مقتدر	خانواده‌های تک‌والد (۱/۳۳)
فرهنگ نذر و ایثار	فرهنگ مصرف‌گرایی
تاریخ مشترک	جمعیت سنجاق‌شده
بدون مهاجرت گسترده	به‌ملیت‌های مختلف

ج: امان‌الله قرایی:

- ریشه‌های تاریخی:
- ۹۰۰۰ سال تجانس فرهنگی و مقاومت در برابر تهاجمات
- پیوستگی ارگانیک جامعه به‌دلیل عدم مهاجرپذیری گسترده
- تهدید آینده:
- گسترش ذهنیت مادی گرایی = تضعیف همدلی

۳ توصیه‌های برای تقویت همدلی

- حفظ نهاد خانواده: آموزش مهارت‌های ارتباطی و مذهبی
- تقویت فرهنگ ملی: تقویت روایت‌های تاریخی مشترک در رسانه‌ها
- سازوکارهای نهادی: ایجاد پلتفرم‌های مردمی برای مدیریت بحران

۴ نقش «دولت - ملت» در تقویت همبستگی

- ایران: تنها دولت-ملت غرب آسیا؛ پیوند مستقیم بین نظام و مردم
- تقویت فرهنگ ملی و مشارکت همه اقوام (ترک، کرد، لر، بلوچ، عرب)
- حفظ انسجام فرهنگی در برابر فشارهای جهانی و رسانه‌ای

۵ جمع‌بندی نهایی

- ایران: همدلی ریشـــه در خانواده، دین و تاریخ دارد و در بحران‌ها خود را نشان می‌دهد.
- آمریکا: فردگرایی مادی و مهاجرپذیری = فروپاشی سرمایه اجتماعی

صفحه‌آرا: علی حسنی

مجلس | سیدزهرا عبداللهی: روزنامه‌نگار

مجلس در تدارک استیضاح وزیر راه

حادثه بندر شهید رجایی محور نخست انتقادات

در پی وقوع حادثه انفجار در بندر شهید رجایی بندرعباس، واکنش‌ها در مجلس شورای اسلامی به سرعت بالا گرفت. تنها چند ساعت پس از انتشار نخســـتین اخبار این حادثه، محمدمنان رئیســـی، نماینده مردم قم، نامه‌ای با محورهای متعدد در انتقاد از عملکرد وزارت راه و شهرســـازی منتشر کرد که به طرح اســـتیضاح فرزانه صادق‌مالواجرد، وزیر این وزارتخانه منتهی شد. این نامه در سامانه قانون‌گذاری مجلس بارگذاری شده و طبق اعلام سید مرتضی محمودی، نماینده تهران، تاکنون بیش از ۴۵ نماینده آن را امضا کرده‌اند؛ آن هم تنها ظرف کمتر از ۲ ساعت.

هرچند در متن نامه به‌طور مســـتقیم از حادثه بندر شهید رجایی نام برده نشده، اما محور نخست این طرح به‌روشنی به «انفعال و اهمال در سازمان بنادر» اشاره دارد؛ موضوعی که پس از وقوع حادثه انفجار و آتش‌سوزی اخیر، به‌صورت ویژه در کانون توجه افکار عمومی و نمایندگان قرار گرفته است.

محورهای هشت‌گانه طرح استیضاح

در متن این طرح که از ســـوی رئیســـی خطـــاب به دیگر نمایندگان نوشته شـــده، وزارت راه و شهرسازی در ۸ محور اساسی مورد انتقاد قرار گرفته است؛ از جمله:

1. انفعال و اهمال در سازمان بنادر
2. بستن سامانه ثبت‌نام مســـکن و محروم‌سازی مردم از حقوق قانونی
3. عدم اجرای وظایف مندرج در قانون جوانی جمعیت
4. عملکرد ضعیف در ساماندهی بازار مسکن
5. وضعیت بغرنج در حوزه حمل‌ونقل
6. بی‌برنامگی در عزل و نصب‌های مدیریتی
7. قانون‌شکنی‌های مکرر
8. عدم تسلط فنی و آگاهی از تحولات وزارتخانه

در پایان این نامه از نمایندگان درخواســـت شـــده است در صورت تأیید محورهای فوق، از طرح استیضاح حمایت کنند.

حادثه بندر و انتظارات برای پاسخ‌گویی

انفجار اخیر در بندر شـــهید رجایی که یکی از مهم‌ترین و راهبردی‌ترین بنادر کشـــور در حوزه صادرات و واردات کالا محسوب می‌شود، بار دیگر موضوع ایمنی، نظارت و مدیریت بنادر را در مرکز توجه قرار داد. اگرچـــه جزئیات دقیق این حادثه از ســـوی نهادهای مســـئول در حال بررسی است و هنوز علت رسمی آن اعلام نشـــده، اما نمایندگان معتقدند این حادثه می‌تواند نشانه‌ای از ضعف مدیریت، عدم نظارت کافی و بی‌توجهی به اســـتانداردهای ایمنی در زیرمجموعه سازمان بنادر باشد.

سازمان بنادر و دریانوردی تاکنون تنها اعلام کرده که حادثه تحت بررســـی اســـت و جزئیات فنی پس از پایان کار گروه کارشناسی اعلام خواهد شد.

دیدگاه‌های متفاوت نمایندگان

طرح اســـتیضاح وزیر راه، پس از بارگذاری در ســـامانه، با استقبال ســـریع برخی نمایندگان روبه‌رو شد، اما همه در مجلس دیدگاهی یکسان ندارند. برخی نمایندگان از جمله اعضای کمیســـیون عمران معتقدند بایـــد فاصله‌ای میان طرح‌های نظارتی و وقایع روزمره قائل شد.

یک عضو کمیســـیون عمران که نخواســـت نامش فاش شود، در گفت‌وگو با همشـــهری گفت: «ما طرفدار پاســـخ‌گویی شفاف وزرا هســـتیم، اما اینکه بلافاصله پس از یک حادثه، بدون جمع‌بندی گزارش‌های فنـــی و تخصصی، وزیر را در معرض استیضاح قرار دهیم، ممکن اســـت تبعاتی برای ثبات مدیریت‌ها در کشور داشته باشد.»

در مقابـــل، طیفی دیگـــر از نمایندگـــان اســـتیضاح را نه واکنشی شـــتاب‌زده، بلکه پاســـخ به یک روند بلندمدت از «سوءمدیریت» می‌دانند. به گفته آنان، حادثه اخیر فقط یک نشانه از دهها مشکل انباشته‌شده در این وزارتخانه است که در بازار مسکن، حمل‌ونقل جاده‌ای و بنادر به چشم می‌خورد.

سابقه و جایگاه بندر شهید رجایی

بندر شـــهید رجایی به عنوان دروازه اصلی تجارت دریایی ایران، سالانه میزبان میلیون‌ها تن کالای وارداتی و صادراتی است. عملکرد این بندر مستقیماً بر زنجیره تأمین، بازار ارز و تجارت داخلی اثرگذار است. کارشناسان اقتصادی نیز بیش‌تر هشـــدار داده بودند که در صورت بروز خلل در مدیریت یا ایمنی در این بندر، نه‌تنها خسارات مالی، بلکه تبعات امنیتی و اعتباری در سطح بین‌المللی متوجه کشور خواهد شد.

واکنش احتمالی دولت و آینده استیضاح

وزارت راه و شهرســـازی تاکنون واکنش رســـمی‌ای نسبت به این طرح اســـتیضاح نداشـــته، اما با توجه بـــه روند رو به افزایش امضاها، پیش‌بینی می‌شود طی روزهای آینده شاهد موضع‌گیری رسمی وزیر با روابط عمومی این وزارتخانه باشیم. در صورت رســـیدن امضاها به حد نصاب و تأیید محورهای استیضاح از ســـوی کمیســـیون عمران، طرح وارد صحن علنی خواهد شد و وزیر باید برای پاسخ‌گویی به مجلس بیاید.

برخی تحلیل‌گران معتقدند این استیضاح می‌تواند به نخســـتین آزمون جدی برای هیأت دولت جدید تبدیل شود؛ به‌ویژه در شـــرایطی که دولت وعده‌هایی جدی درباره بهبود وضعیت معیشتی مردم، جهش تولید مسکن و ارتقای زیرساخت‌های حمل‌ونقل داده است.

کلام آخر

اســـتیضاح فرزانه صادق‌مالواجرد، تنها ۳ ماه پس از تصدی وزارت، هرچند هنوز به صحن نرســـیده، اما نشانه‌ای روشن از مطالبات فزاینده مجلس در حوزه‌هایی مانند حمل‌ونقل، مسکن و ایمنی زیرساخت‌هاست.

حادثه بندرعباس ممکن اســـت محرک این روند بوده باشد، اما آنچه در نهایت سرنوشت این اســـتیضاح را مشخص می‌کند، نه فقط یک رویداد، بلکه بررسی عملکرد کلی وزارتخانه و قدرت اقناع وزیر در برابر نمایندگان خواهد بود.

بازگشت به قرن ۱۹

قطعی غیرمنتظره و گسترده برق، بخشی از اروپا را در خاموشی فرو برد

گزارش
بهاره مجبی
روزنامه‌نگار

اواســـط هفته جاری (دوشنبه)، قطعی بی‌سابقه برق بخش‌های وسیعی از اسپانیا، پرتغال، جنوب فرانسه و مراکش را فلج کرد. روزنامه ال پائیس با اشاره به اینکه قطعی غیرمنتظره برق اسپانیا را به قرن نوزدهم بازگرداند، نوشت: چراغ‌های راهنمایـــی از کار افتاد؛ ترافیک وحشـــتناک خیابان‌های سراسر کشور را مسدود کرد؛ عابران پیاده بدون حمل‌ونقل عمومی در شهرها سرگردان شـــدند؛ خانواده‌ها ناامیدانه تلاش می‌کردند تا با عزیزانشـــان تماس بگیرند؛ مسافران قطارها و هواپیماها بلاتکلیف در ترمینال‌ها سرگردان شدند؛ وقت‌های پزشکی لغو شد؛ عملیات نجات در ایستگاه‌های مترو و آسانسورها مختل شد؛ سوپرمارکت‌ها تعطیل شد و مردم هراسان برای خرید مایحتاج ضروری خود به فروشگاه‌ها هجوم بردند... اینها برخـــی از صحنه‌های آخرالزمانی رویدادی بی‌سابقه دوشنبه بود.

قطعی برق کجا رخ داد؟

اسپانیا: شهرهای آویلا، مادرید، مورسیا، گالیسیا، آلیکانته، سارآگوسا، بارسلونا و سویل

پرتغال: لیسبون و پورتو

جنوب فرانسه: بخش‌هایی از بارسک

مراکش: اختلال خدمات اینترنتی

تبعات اولیه قطعی برق

- مسافرت تنیس مسترز مادرید به حالت تعلیق درآمد.
- آتش‌نشانان مادرید بیش از ۲۰۰ عملیات امداد در ارتباط با محبوس شدن افراد در آسانسور اجرا کردند.
- تنها در شهر مادرید بیش از ۱۶۷ مورد مداخله پزشکی انجام شده که بیشتر آنها مربوط به مشکلات تنفسی و حملات اضطرابی بوده است.
- در لیســـبون (پایتخت پرتغال) مردم برای ذخیره آب و مواد غذایی فاسدشدنی به فروشگاه‌ها هجوم بردند.
- بسیاری از خدمات شهری از جمله مترو، تراموا و اتوبوس‌های الکتریکی در لیسبون دچار مشکل شد.
- بیمارستان‌ها در پرتغال مجبور شدند به استفاده از ژنراتورهای اضطراری متوسل شوند تا خدمات حیاتی را ارائه کنند.
- شماری از شهروندان لیسبون برای تهیه رادیوهای باتری‌خور به فروشگاه‌ها هجوم بردند تا بتوانند اخبار را دنبال کنند.

آماده‌باش نیروهای امنیتی اسپانیا برای تامین امنیت

۱۵۰۰۰ مأمور پلیس

۱۵۰۰۰ حدود مأمور گارد مدنی

آماده‌باش واحدهای ذخیره برای مداخله در موقعیت اضطراری

سابقه قطعی برق در اسپانیا

- حادثه قبلی نزدیک به این واقعه ۲۴ جولای ســـال ۲۰۲۱ بین ســـاعت ۴:۳۰ بعدازظهر و ۵:۰۰ بعدازظهر رخ داد؛ زمانی که یک نقص الکتریکی صدها هزار خانوار را در چندین منطقه اسپانیا برای حدود ۴۵ دقیقه بدون برق گذاشت.
- مادرید، کاتالونیا، اندلس، آراگون، ناوارا، باسک، کاستیا و لئون، اکسترمادورا و مورسیا در اسپانیا بیشترین آسیب را دیدند.

دلایل خاموشی گسترده

تاکنون هیچ مقام رسمی‌ای درباره علت این واقعه اظهارنظر نکرده است. به همین دلیل فرضیه‌های مختلفی در مورد علت خاموشی مطرح که البته برخی از آنها رد شده است.

- لوئیس مونته‌نگرو، نخست‌وزیر پرتغال گفته، همه‌چیز نشان می‌دهد که خاموشی بزرگ از اسپانیا آغاز شده است.
- اپراتور بـــرق پرتغال REN اعلام کـــرده، این قطعی احتمالاً ناشی از یک پدیده نادر جوی مرتبط با تغییرات شدید دما در اسپانیا بوده است. این اظهارنظر ساعاتی بعد از سوی منابع مرتبط با این سازمان رد شد.
- پدرو سانچز، نخســـت‌وزیر اســـپانیا، با هشدار نسبت به گمانه‌زنی‌های شـــتابزده گفته که هیچ احتمالی را رد نمی‌کند.
- از زمان وقوع خاموشی گمانه‌زنی‌های زیادی مبنی بر احتمال وقوع حمله سایبری مطرح شده است. نخستین کسی که با قاطعیت در این‌باره صحبت کرد خوان مانوئل مورنو، رئیس منطقه اندلس (در جنوب اسپانیا) بود که گفته، طبق اطلاعات مرکز امنیت ســـایبری، همه‌چیز حاکیست از آن دارد که خاموشـــی با این وســـعت فقط می‌تواند ناشی از یک حمله سایبری باشد.
- آژانس امنیت سایبری اتحادیه اروپا و بازوی امنیت سایبری این منطقه اعلام کرد که شواهد فعلی به نفس کلیل اشاره دارد.
- کارشناسان در هفته‌های اخیر هشـــدار داده بودند که تولید بیش از حد برق خورشیدی می‌تواند منجر به خاموشی شود.

تبعات اقتصادی قطع گسترده برق

خسارات اقتصادی مستقیم

- **اختلال در کسب‌وکارها:** بســـیاری از کســـب‌وکارها، ازجمله خرده‌فروشـــان بزرگ و صنایع (مانند خودروسازان فورد و سنات) مجبور به توقف یا محدود کردن فعالیت‌های خود شدند که منجر به کاهش بهره‌وری و درآمد باقوه شد.
- **تأثیر بر خرده‌فروشی‌ها:** فروشگاه‌ها بسته بودند یا با ظرفیت محدود فعالیت می‌کردند که بر فروش تأثیر گذاشت. سیســـتم‌های پرداخت کارتی از کار افتاد و این امر معاملات را بیشتر مختل کرد.
- **هزینه‌های حمل‌ونقل:** زمینگیرشـــدن پروازها، تعلیق خدمات قطار و ترافیک ناشی از کار نکردن چراغ‌های راهنمایی منجر به تأخیر، لغو و افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل برای افراد و مشاغل شد.
- **از بین رفتن کالاهای فاسدشدنی:** کســـب‌وکارهای زیادی به‌دلیل فاسدشدن موادغذایی و سایر کالاهای فاسدشدنی متحمل خسارت شدند.

خسارات اقتصادی غیرمستقیم

- **اختلال در زنجیره تأمین:** توقف تولید صنعتی و مشکلات حمل‌ونقل می‌تواند منجر به اختلال در زنجیره‌های تأمین شود و بخش‌های مختلفی فراتر از اسپانیا و پرتغال را تحت‌تأثیر قرار دهد.
- **تأثیر بر مخابرات:** اختلال در خطوط تلفن و دسترســـی به اینترنت، عملیات تجاری و ارتباطات را مختل کرد و منجر به کاهش بهره‌وری شد.
- **تأثیر بر گردشگری:** از آنجا که قطع برق با اوج فصل گردشـــگری همزمان شد، اختلال در فرودگاه‌ها و شبکه‌های حمل‌ونقل احتمالاً منجر به خسارات مالی برای بخش گردشگری در اسپانیا و پرتغال شده است. بنا بر ارزیابی کارشناســـان، کاهش تنها ۵۰ درصدی مسافران هتل‌ها در اسپانیا و پرتغال می‌تواند حدود ۱۵ میلیون یورو ضرر مالی در پی داشته باشد.
- **آسیب به اعتبار:** این خاموشی غیرمنتظره تأثیر منفی بر اعتبار اسپانیا و پرتغال به‌ویژه در حوزه‌های تجارت و گردشگری داشته و اطمینان سرمایه‌گذاران را برای ورود به این عرصه‌ها خدشه‌دار کرده است.

آیا حمله سایبری در این مقیاس امکان‌پذیر است؟

- آماده‌سازی و اجرای یک حمله سایبری که برق تقریباً ۲ کشور را کاملاً قطع کند، بسیار پیچیده است.
- این امر مستلزم یک عملیات هماهنگ است که به‌طور همزمان به چندین هدف دست یابد.
- لوکاش اولحنیک، کارشناس کینگز کالج لندن، معتقد است: حملات سایبری به شبکه‌های برق هم از نظر تئوری و هم از نظر عملی امکان‌پذیر است، زیرا زیرساخت‌های انرژی سیســـتم‌های بسیار پیچیده‌ای هســـتند که نقاط آسیب‌پذیر زیادی دارند.

سابقه قطع برق‌های گسترده در اروپا

۲۸ سپتامبر سال ۲۰۰۳

- خاموشـــی بزرگ ایتالیا را فراگرفت و حـــدود ۵۶ میلیون نفر را تحت‌تأثیر قرار داد.
- بخش‌هایی از سوئیس نیز تحت‌تأثیر قرار گرفت.
- علت این واقعه افتادن یک درخت روی خط برق در سوئیس بود.

۴ نوامبر سال ۲۰۰۶

- خاموشی بزرگ بخش‌هایی از آلمان، فرانسه، بلژیک، هلند، ایتالیا و اسپانیا را تحت‌تأثیر قرار داد.
- این خاموشی زندگی حدود ۱۰ میلیون نفر را تحت‌تأثیر قرار داد.
- علت این واقعه، خاموشی برنامه‌ریزی‌شده یک خط برق در آلمان بود.

منابع: روزنامه ال پائیس، خبرگزاری الجزیره، یورونیوز

جهان‌نما

صف کودکان گرسنه با قابلمه در غزه

بیش از ۵۰ روز است که غزه در محاصره کامل قرار دارد. هیچگونه غذا، سوخت، دارو یا اقلام ضـــروری وارد این منطقه در حال محاصره نشـــده و وضعیت غزه از همیشه بدتر و فاجعه‌بارتر شده است.

خطونشان کارشناس اسرائیلی برای جولانی

«تـــوی حرقیلی» کارشناس اسرائیلی مســـائل جهان عـــرب در شـــبکه ۱۳ اســـرائیل در ســـخنانی با خطونشان کشـــیدن برای احمد الشرع یا جولانی به‌عنـــوان فرد حاکم در ســـوریه گفته است منطقی که میان ما و جولان سوریه هســـتند، مثل درعا و الســـویداء، اینها هم از آن ما هســـتند؛ چون ما می‌خواهیم اطمینان حاصل کنیم که آنچه در غـــزه رخ داد، در جولان تکرار نشود.

اسرائیل با کادر درمان و پزشکان غزه چه کرده است؟

طی یـــک گزارش مســـروری بـــر آمار هولناک حمـــلات رژیم اشـــغالگر به کادر درمان، امدادگـــران و نیروهای ســـازمان‌های بین‌المللی در نوار غزه صورت گرفته اســـت. به‌گفته مقامات غزه تاکنون بیش از ۲۸ بیمارســـتان و مراکز درمانی براثر بمباران‌های رژیم صهیونیســـتی به‌طـــور کامل تخریب شده‌اند.

کیوسک

روزنامه لوموند | فرانسه

تقویت حاکمیت حماس با ادامه جنگ غزه

محاصره شدید اعمال شده توسط اسرائیل در نوار غزه در آستانه تبدیل کردن این باریکه به یک «گور دسته‌جمعی» است. جنگ بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل علیه غزه از نظر شدت، خشـــونت و مدت بی‌سابقه است. این جنگ با وجود ادعاهای مکرر نتانیاهو برای دستیابی به «پ